

संपादकीय...

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक

हा वनवास केव्हा संपणार?

श्रीरामाने १४ वर्षांचा वनवास भोगला. या काळात अयोध्या ते रामेश्वर असा प्रवास केला. रामेश्वर ते श्रीलंका असा रामसेतू बांधला आणि तोही वानरसेनेच्या मदतीने. आता काळ बदलला आहे, प्रगत तंत्रज्ञान आले आहे. तरीही १५ वर्षांपासून रखडलेला मुंबई-गोवा महामार्ग पूर्ण व्हायचे नाव घेत नाही. वर्ष-सहा महिने असे करताना १५ वर्षे उलटून गेली आहेत. कोकणवासीयांचा खडतर प्रवास संपलेला नाही. त्यामुळे तळकोकणात खासगी वाहनाने जाणारे प्रवासी एक्स्प्रेस-वेने कोल्हापूरमार्गे जातात, याची जाणीव सरकारने ठेवायला हवी. मुंबई-गोवा महामार्गाचा विषय आता खूप संवेदनशील झाला आहे, कारण माणगावजवळ होणारी नित्याची वाहतूक कोडी नवी डोकेदुखी ठरत आहे. ही कोडी कधी फुटणार, माणगावकर कधी मोकळा श्वास घेणार, असा प्रश्न विचारला जात आहे. या वाहतूक कोडीमुळे माणगावला व्यापारी वाहतूक कोडीचा ताण पडत असून स्थानिकांसह प्रवाशी, पर्यटकांमध्ये संतापाची लाट उसळत आहे. प्रत्येक वीकेण्डला माणगावजवळ वाहतूक कोडी सुरू असते. त्यातही जर सलग सुट्ट्या आल्या की विचारता सोय नाही. सध्या एप्रिलपासून उन्हाळी सुट्ट्या सुरू झाल्यामुळे कोकणात जाणाऱ्या प्रवाशांची संख्या वाढली आहे. त्यामुळे माणगाव हा वाहतूक कोडीचा हॉटस्पॉट बनला आहे. मुळात मुंबई ते गोवा हा दुपदरी महामार्ग होता. यूपीए सरकारच्या काळात त्यांचे रंदीकरण करून तो चौपदरी करण्याचा २००७ मध्ये निर्णय झाला. त्यामुळे कोकणचा प्रवास १२ तासांवरून ७ तासांवर येणार होता. प्रत्यक्षात २०१० पर्यंत या महामार्गाच्या कामाला सुरुवात झाली नव्हती. तब्बल ४७१ किलोमीटरचा मुंबई-गोवा महामार्ग करण्यासाठी २०१२ मध्ये कामाला सुरुवात झाली. हे काम सुरू होण्यास दिरंगाई झाल्यामुळे या प्रकल्पाचा साडेसात हजार कोटींचा खर्च १५ हजार कोटींवर गेला आहे. बरे एवढे होऊनही मुंबई-गोवा महामार्गाचे काम अपूर्ण आहे. पनवेलजवळील पळस्पे ते इंदापूर या ८४ किलोमीटरच्या रस्त्याच्या कामाला २०१० मध्ये सुरुवात झाली. हे काम १४ वर्षांनंतरही रखडलेलेच आहे. रायगड जिल्ह्यातील कासू ते इंदापूर आणि इंदापूर ते लोणेरे या टप्प्यातील कामांना कधीच वेग आला नाही. इंदापूर आणि माणगावच्या बाह्यवळण रस्त्यांच्या कामांचा वेग पाहिला तर कासवदेखील सरकारच्या कामाच्या वेगावर हसेल, अशी स्थिती आहे. कोलाड आणि लोणेरे येथील उड्डाणपुलांची कामे सुरू आहेत. वडखळ ते टेमपोलेदरम्यान ५ उड्डाणपुलांच्या कामांनाही वेग देण्याची गरज आहे. मुंबई-गोवा महामार्गांनंतर अनेक वर्षांनी समुद्री महामार्गाचें काम सुरू झाले. तो समुद्री महामार्ग दोन वर्षांपूर्वी वाहतुकीसाठी खुला झाला. शिवडी ते उरण या अटल सेतूचे काम सुरू होऊनही आटल सेतूवरूनही गेल्यावर्षी वाहतूक सुरू झाली. एवढेच कशाला माणगावमधील लोडी ते पुणे हा महामार्गदेखील तयार झाला. पण कोकणासाठी महत्त्वाकांक्षी असलेला राष्ट्रीय महामार्ग आजही अडथळ्यांच्या शर्यतीतच अडकलेला आहे. राजकीय इच्छाशक्ती असेल तर काहीही अशक्य नाही, हे समुद्री महामार्गाच्या कामाने दाखवून दिले. कोकणातील नेते, मंत्र्यांनी जर पहिल्यापासून राजकीय इच्छाशक्ती दाखवली असती तर कोकणवासीयांचा प्रवास १० वर्षांपूर्वीच सुखाचा झाला असता, वाहतूक कोडीचा प्रश्न उरस्थित झालाच नसता. सध्या रायगडमध्ये भरत गोगावले आणि अदिती तटकरे असे दोन मोठे मंत्री आहेत. शिवाय सुनील तटकरे खासदार असून राष्ट्रावदी काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष आहेत. लोकसभा निवडणुकीनंतर खासदार सुनील तटकरे यांनी मुंबई-गोवा महामार्गाच्या रायगडमधील भागाचा दौरा केला, अधिकाऱ्यांच्या बैठका घेतल्या, काही अधिकाऱ्यांना तंबी दिली. मात्र, या सर्वांचा किती परिणाम झाला हे अजून स्पष्ट झालेले नाही. कारण महामार्गाच्या कामाने अजून अपेक्षित वेग घेतलेला नाही. म्हणूनच श्रीरामाने १४ वर्षांच्या काळात प्रचंड प्रवास केला, अनेक राक्षसांचा निप्पात करून रामसेतू बांधला. मात्र, १५ वर्षांत आम्ही मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्ग बांधू शकलो नाही, कोट्यवधी लोकांचा त्रास कमी करू शकलो नाही, यासारखे दुर्दैव नाही!

आजमितीला अवघे जग निर्माण व्यवस्थेचा विध्वंस, आर्थिक विषमता व सामाजिक-धार्मिक विसंवादाने त्रस्त आहे. जगभरचे वैज्ञानिक, साहित्यिक, कलावंत, समाजधुरीण व तत्त्वचिंतक पुढी आणि समस्त जीवसृष्टीच्या सुरक्षेबाबत चिंतित आहेत. विशेषतः हवामान अरिष्ट दिवसेंदिवस गंभीर होत असून मानव समाजासमोरील हे अव्वल आव्हान आहे.

गत सात-आठ दशकांत वैज्ञानिकांनी जी तथ्ये प्रस्तुत केली आहे त्याद्वारे ही बाब प्रकर्षाने अधोरेखित होते, की मानवीकृत तापमानवाढीला आवर घातल्याखेरीज मानवासह यच्चयावत जीवांचे अस्तित्व, भरणपोषण सुरक्षित राहणार नाही. या तापमानवाढीचे मुख्य कारण आहे हरितगृहवायू; जीवाश्म इंधनाच्या वापरामुळे कार्बन आणि अन्य विषारी वायूंच्या उत्सर्जनामुळे ही स्थिती ओढवली आहे. गत ५० वर्षांत जेवढी नैसर्गिक संसाधने वापरली गेली ती मानवी इतिहासात आजवरच्या पिढ्यांनी वापरलेल्या एकंदर संसाधनापेक्षा अधिक आहेत. परिणामतः पृथ्वीचे तापमान जे अनादि कालापासून स्थिर होते ते औद्योगिक क्रांतीपूर्व काळाच्या तुलनेत १.५ अंश सेल्सियसने वाढले.

सन २०१५च्या पॅरिस करारानुसार हे त्या पातळीवर रोखण्याची गरज जगाने मान्य केली होती. मात्र, तापमान वाढ अनुमानापेक्षा अधिक वेगाने होत असून २०३५मध्ये तापमान पारा तेथे पोहचणार होता तो आजच तेथे पोहोचला आहे! ही महाचिंतेची बाब असताना अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी वेगळेच व्यापारयुद्ध छेडले! एकतर 'हवामान अरिष्ट' अशी काही बाब आहे, हेच त्यांना मान्य नाही. दुसरे अमेरिकेला महान बनवण्याची त्यांना घाई

गांधीजींच्या शब्दांत ही ‘पागलदौड’ आहे...

झाली आहे. ट्रम्प यांचे हेतू व हितसंबंध काही असो; त्यांनी आंतरराष्ट्रीय व्यापाराबाबत जे तर्क व तथ्ये उभी केली त्याची चिकित्सा गरजेची आहे.

आज, जगातील ८०० कोटी लोक साधारण दोनशे देशांत राहतात, जी 'सार्वभौम राष्ट्रे' आहेत. मात्र, कोणताही एक देश, राष्ट्र हा स्वायत्त भूराजकीय घटक असला तरी पूर्वीतः स्वयंभू नाही. हा पृथ्वीग्रह सर्वांचे सामाईक घर, जीवनआधार आहे, हे भौतिक वास्तव विस्तरा काय नये. पृथ्वीची घटक पंचतत्त्वे अमीबापासून मानवपर्यंतच्या समस्त जीवसृष्टीचा पाया आहे. मात्र, निसर्गरचनेत अविवेकी, अवास्तव व अनाठायी हस्तक्षेपामुळे आजचे हवामान अरिष्ट ओढवले असून त्याला रोखणे सर्व देशांची व मानवसमूहाची संयुक्त जबाबदारी आहे.

औद्योगिक क्रांतीनंतर व गत शंभर-दीडशे वर्षांत ज्या वेगाने पृथ्वीवरील संसाधनांचा बेफाम वापर सुरू आहे त्याचे कारण निरर्थक वाढवृद्धी व चंगळवाद हे आहे, ही बाब अमान्य करण्यात काय हशील? पृथ्वीच्या धारणक्षमतेच्या मर्यादा ओलांडल्या जात असून दर वर्षी पुनःनिर्मिती क्षमतेपेक्षा अधिक वापर होत असल्यामुळे अस्तंतूलन, अरिष्ट वाढत आल्या जगाला भीषण आपत्तीला सामोरे जावे लागत आहे. याचा सम्यक विचार न करता कमी-अधिक प्रमाणात सर्व सत्ताधारी वर्ग अनिर्बंध आयात-निर्यात करण्यास विकास मानून हे कुचक्र रेटत आहेत. दैनंदिन गरजेच्या अन्न, वस्त्र, निवारा, आरोग्य व शिक्षण या वस्तू व सेवासुविधा यांची पृथ्वीच्या एका टोकापासून दुसऱ्या टोकापर्यंत

अकारण वाहतूक करत आहेत. याची किंमत म्हणजे हवामान अरिष्ट. सोबतच, जीवाश्म इंधनाचा वापर म्हणजे पृथ्वीला, आमच्या सामूहिक घराला पेटवणे होय! आज आयात-निर्यात होत असलेले ९० टक्के सामान हे तो देश व परिसरात उत्पादन होऊन स्थानिकरीत्या उपलब्ध होऊ शकते.

मानवी समाजाच्या सातशेहून अधिक पिढ्यांचा इतिहास ज्ञात आहे. त्यातून आजच्या केवळ दहा पिढ्यांच्या आधी लोक कसे जीवन जगत होते, काय खात-पीत, कसे राहत, कसा प्रवास करत, काय वस्तू, कशा बनवत याचा विचार केला तर आजच्या आपल्या जागतिकीकरणाच्या अनाठायी वाहतुकीची व्यर्थता लक्षात येईल. विशेष म्हणजे अत्यंत वेगवान औद्योगिकरण व आधुनिकरणाच्या काळातील आजच्या पांच पिढ्यांच्या पूर्वी महात्मा गांधी यांनी अत्यंत द्रष्टेपणाने हेरले होते की, तथाकथित आधुनिक जीवनशैली निसर्ग व मानवाचा घात करील. आज जगाला त्यांच्या निसर्गकिंदी विकासप्रणाली व जीवनशैलीची नितांत गरज आहे. गांधीजींनी

निरर्थक वाढवृद्धीप्रवण 'पागलदौड' (या शीर्षकाचा फक्त आहे सेवाग्राम आश्रमात) थांबवण्याची हाक रोखठोकर शब्दांत जगाला दिली आहे. ट्रम्प हे जगाला आयातशुल्काचा जो चाबूक दाखवत आहेत त्याला चांगली सकारात्मक कलाटणी देत जगभर विकेंद्रित, स्थानिक गरजानुरूप परिसरातील संसाधने व श्रमाच्या साह्याने स्वावलंबी अर्थव्यवस्था उभी केली जाऊ शकते.

डिजिटल तंत्रज्ञानाने संप्रिणप व संचाराच्या कक्षा खूपच विस्तारल्या आहेत. त्याचा योग्य विनियोग करून सेंद्रिय शेती, स्थानिक उत्पादन करून सर्व गरजा सुलभ व अहिसक पद्धतीने पूर्तता करणारा समतामूलक शाश्वत विकास हाच जगाला सर्वनाशापासून वाचविणारा उपाय-पर्याय आहे. या संदर्भात आणखी एका बाबीचा निदर्शे करणे सयुक्तिक होईल की, हिंसा फक्त युद्धात होत नाही. उत्पादन पद्धती, उपभोग यात होणारी हिंसा टाळणे, जीवन अधिकाधिक अहिसक, निसर्गाशी तादात्म्य राखणारे बनवणे ही समस्त प्राणीमात्रांसाठी सुखी समाधानी होण्याची गुरुकिल्ली आहे.

भौतिक हलवव्यस नैतिक परिपुर्तीच्या आड व्यावयास नको. आणि, एकटे ट्रम्पच नव्हे तर देशोदेशींचे मस्तवाल सत्ताधीश निसर्गाला व मानव समाजाला कच्चा माल मानून मनमानीपणे यांच्यावर अधिसत्ता गाजवत आहेत. याला पर्याय म्हणजे खरीखरी सहभागीत्वाची लोकशाही. यासाठी जिवेकहीन वाढवृद्धी नावाचे जे भूत जगाच्या मानगुदीवर बसले

त्याचा अन्धेर करणे आवश्यक आहे. तारतम्यविरहित वाढवृद्धी हा विकास नसून विनाश आहे. अर्थात कोणीही अभावग्रस्त जीवन जगण्यास मजबूर नसावा. मात्र, निरर्थक वस्तूंचा फाफटपसारा, अभद्र बडेजाव, 'वापरा, फेका' वृत्ती पूर्णतः निषिद्ध मानवी. सन २०२५मध्ये जगात जी काही उर्वरित नैसर्गिक संपदा आहे तिचे जतन व संवर्धन करण्यास सर्वोच्च अग्रक्रम असावा. येथे हे सतत लक्षात ठेवावे, की गेल्या शंभर दीडशे वर्षांत विकासाच्या गोंडस नावाने संसाधनेची प्रचंड लूट करण्यात आली. सर्व खंडांत व बहुसंख्य देशांत जैवविविधता लक्षणीय प्रमाणात घटली. त्याचा मानवी पोषण व जीवनावर विपरीत परिणाम होत आहे. हे सर्व सुचक्र पुनश्च गतिमान करणे ही सर्वांच्या भरणपोषणाची हमी आहे.

सारांशरूपाने असे म्हणता येईल, या यपुढे जगात अतिरिक्त उत्पादनासाठी अधिक संरचना उभी न करता आहे ती संरचना व संसाधने निर्गुतीने वापरून सर्वांच्या गरजा भागविल्या जाऊ शकतात. यासाठी पृथ्वीवरील संसाधने - ती कोणत्याही का राष्ट्रांच्या सीमेत असोत - म्हणजे संपूर्ण मानव समाजाचा सामूहिक वारसा असून त्याचा विनियोग सर्वांच्या सकल हितार्थ होणे ही गांधीजींसह जगातील सर्व तत्त्वचिंतकांची मुख्य शिकवण व संदेश आहे. त्याला मूर्त स्वरूप देण्यासाठी, सत्तेला सत्य सांगण्याकरिता जगातील सगळ्यांनी आवाज उठवला पाहिजे. वसुंधरा व मानससह समस्त जीवसृष्टी वाचविण्यासाठी अहिसक मार्गाने सविनय कायदेभंग, सत्याग्रह हाच पर्याय आहे. ट्रम्प यांच्या सत्तासंपत्ती दपाली आणि त्यांच्यासह जगातील अन्य सत्ताधीशांच्या विकास दहशतवादाला हेच समतामूलक शाश्वत उत्तर आहे.

‘निवृत्त कधी होणार आहात, असे कुणी विचारण्याआधीच निवृत्ती घेणे योग्य असेल,’ असे उद्गार दिग्गज कसोटीपटू विजय मर्चंट यांनी क्रिकेटच्या अनुपंगाने काढले होते. असे कुणी विचारण्याआधीच विराट कोहलीने निवृत्ती जाहीर केली. विराट म्हणजे कसोटी क्रिकेटचा राजदूत. कसोटी क्रिकेट संपले, असे मानले जात असताना चाहत्यांना मैदानाकडे खेचण्याची ताकद काही खेळाडूत आहे, त्या यादीत विराटचे नाव वरचे. त्याचा निवृत्तीचा निर्णय मुख्यतः संघाची गरज म्हणून झालेला असावा. रोहित शर्माच्या निवृत्तीनंतर २५ वर्षीय शुभमन गिल कर्णधार होण्याची शक्यता आहे.

अशा वेळी आपल्यासारख्या बुजुर्गानें दूर होणे चांगले, असाच विचार त्याने केला असणार; अन्यथा कसोटीतील दहा हजार धावांचा मनसबदार होण्यासाठी एक दौरा पुरेसा असतानाही त्याने हा निर्णय घेतला नसता. मर्यादित षटकांच्या लढतीपेक्षा कसोटी क्रिकेट विराटला जास्त आवडत असे. त्याची पूर्ववतरी कायम कसोटीला प्राधान्य देऊन होत असे. डोनाल्ड ब्रॅडमन, सचिन तेंडुलकर यांची फलंदाजी बघण्यासाठी जेवढी उत्सुकता असे, तेवढीच विराटला कसोटीत खेळताना बघताना ऑस्ट्रेलियातही होती. कसोटीच्या दीर्घ दिवसाच्या खेळातील काही महत्त्वाचे क्षण अनेकांना दिसत नाहीत; पण ते कायम लक्षात राहतात. ‘मी कसोटीला माज्याकडील सर्व काही दिले आणि मला अपेक्षेपेक्षा जास्त काही मिळाले,’ ही निवृत्त होताना विराटने केलेली टिप्पणी त्याची मनोभूमिका दर्शवते. गेल्या काही वर्षांपासून विराटला आपल्या मागील उजवी यष्टी नेमकी कुठे आहे, याचा नीटसा अंदाज येत नव्हता. ऑस्ट्रेलियात हे प्रकरणानें जाणवले. त्याच्या देदीव्यमान कारकिर्दीतील न विस्मरण्याजोगा असा हा टप्पा असेल; पण त्यामुळेच त्याने कदाचित निवृत्तीचा गांभीर्याने विचार सुरू केला असेल. त्याच्या यशाने भारतीय क्रिकेटला खूप काही दिले. वयाच्या तिशीच्या उत्तरार्धातील त्याची धावा घेण्याची चपळई अनेक नवींदिताना तंदुरुस्तीचे महत्त्व सांगणारी होती. त्याचबरोबर संघासाठी स्वतःला झोकून देण्याची त्याची वृत्ती कोण, कशी विसरेल? सन २००६मध्ये वडिलांचे निधन झाल्यानंतर, कर्नाटकविरुद्धच्या रणजी सामन्यात दिल्लीच्या फाॅल्लोऑनची नामुष्की टाळण्यासाठी तो मैदानात उतरला. देशांतर्गत स्पर्धेत वयाच्या १५व्या वर्षापासून चमकणारा युवक ते ‘किंग कोहली’ हा त्याच्या प्रवास भारतीय क्रिकेटच्या यशाचा, विजेतेपदाचा, वाढत्या बळचा, वाढत जाणाऱ्या आर्थिक वर्चस्वाचा प्रवास आहे. त्याने हे सर्व साध्य केले ते कठोर मेहनतीच्या जोरावर.

‘राजदूता’चे कैसे खेळणे...

तो गुणवान होताच; पण त्याहीपेक्षा त्याची धावाची भूक जबरदस्त होती. कोणत्याही आव्हानास सामोरे जाताना आपण आघाडीवर असावे ही त्याची कमालीची महत्त्वाकांक्षा यशाचा मार्ग तयार करीत होती. ‘वर्ल्ड कप १९ वर्षांखालील स्पर्धे’च्या वेळी इंग्लंड, ऑस्ट्रेलियाचे खेळाडू तुच्छीने आपल्याकडे बघत आहेत, हे लक्षात आल्यावर त्यांच्या नजरेला नजर तो देत होता आणि त्यानंतर सहकाऱ्यांना, ‘बॉस कोण आहे हे दाखवावे लागते,’ असे सांगत होता. नंतर प्रसिद्धीच्या शिखरावर गेल्यावर ती प्रसिद्धी त्याच्या डोक्यात गेली असावी, असे वाटू लागले. मात्र, ही चूक त्याला लवकर उमगली. यातून तो खूप काही शिकला. त्यामुळे सुपरस्टार झाल्यावर या वलयामागाचा आपल्यातील ‘माणूस’ तर हरवणार नाही ना, अशी शंका तो बोलून दाखवत असे. इंग्लंड दौऱ्यावरील अपयशानंतर तो खूप खचला होता; पण तो त्यातून बाहेर आला आणि कसोटी क्रिकेटच्या जणू चेहरा झाला. अर्थात, वाढत्या वयापासून कोणाचीच सुटका नसते. दोन मोसमापासून आपले पदलालित्य कुठेतरी हरवले आहे, आपल्या तांत्रिक उणिवा गोलंदाज सहज हेरत आहेत, त्यावर मात करण्याच्या प्रयत्नात प्रश्न बिकट होत आहे, हे विराटला कळू लागले होते. कमालीची एकाग्रता आणि धावांतील सत्यत्व हरपत असल्याची जाणीव त्याला सलत होती. आपण अपयशाच्या गंतंत तर सापडणार नाही ना, आपल्याला संघातून काढले तर जाणार नाही ना, आता बास झाले असे तर आपल्याला सांगितले जाणार नाही ना, या भीतीच्या सावटातून अनेक भले-भले सुटले नाहीत. विराट त्यास काही प्रमाणात अपवाद ठरला. ‘तू का निवृत्त होत आहेस,’ ही विचारणा आपल्या चाहत्यांकडून तरी होईल, एवढी काळजी त्याने घेतली. विराटला सन्मानाने निरोप द्यावा... तो कसोटीतील अखेरची खेळी खेळून मैदानाबाहेर येत असेल, बॅट उंचावून आपोष्टीचे आभार मानत असेल, त्या वेळी आपण किमान मनाने मैदानात असावे, ही त्याच्या चाहत्यांची इच्छा पूर्ण झाली नाही. मात्र, कसोटी क्रिकेटच्या या ‘राजदूताचे कैसे खेळणे’ क्रिकेटप्रेमींच्या कायम स्मरणात राहील, यात शंका नाही.

पहलगाम येथे दहशतवाद्यांनी २६ पर्यटकांची हत्या केल्यानंतर दहशतवाद्यांची जननी असलेल्या पाकिस्तानावर भारतीय हवाई दलाने हल्ला करून त्याच्या हद्दीत असलेले दहशतवाद्यांचे नऊ तळ उद्ध्वस्त केले. त्यात काही कुख्यात दहशतवादी ठार झाले. पण भारतात हल्ले घडवून आणण्या्या दहशतवाद्यांचे मुख्य सूत्रधार दाऊद इब्राहिम, हाफिज सईद, मसूद अझहर हे अजून जिवंत आहेत. मसूदने तर बदला घेण्याची धमकी दिली आहे. त्यामुळे पाकिस्तान आता आपल्या स्लिपर सेल्ल्याचा वापर करण्याची शक्यता आहे, तीच भीती मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे यांनी व्यक्त केली होती. त्यामुळे आता प्रत्येकाने सावध राहण्याची गरज आहे.

पाकिस्तानात आलेल्या दहशतवाद्यांनी पहलगाम येथे पर्यटकांना धर्म विचारून हत्या केल्यानंतर देशभरात संतापाची प्रचंड लाट उसळली. त्यामुळे दहशतवाद्यांना आणि त्यांना पोसण्यांना चांगला धडा शिकवावा, अशी देशातील नागरिकांची इच्छा होती. त्यामुळे केंद्र सरकारने त्यास्थितीचा निर्णय घेऊन पाकिस्तान आणि पाकव्याप्त काश्मीरमधील नऊ ठिकाणांवर हल्ला केला. त्यात दहशतवाद्यांचे तळ आणि तिथे असलेले काही दहशतवादी ठार झाले.

पण जे मूळ म्होरके असलेले मुंबईतील २६-११ च्या हल्ल्याचा मास्टरमाईंड हाफिज सईद, भारतीय संसदेवरील हल्ल्याचा सूत्रधार मसूद अझहर आणि १९९३ मध्ये मुंबईत जे १२ बॉम्बस्फोट झाले, त्यामागील सूत्रधार दाऊद इब्राहिम हे तिथे जिवंत आहेत, आणि ते पाकिस्तानात आहेत, त्यामुळे एका बाजूला पाकिस्तानने अमेरिकेच्या हातापाया पडून भारताला युद्धविराम करायला भाग पाडले असले तरी या दहशतवाद्यांच्या म्होरक्यांच्या माध्यमातून ते छुपे युद्ध सुरूच ठेवतील, हे त्यांचा मागील इतिहास पाहिल्यावर लक्षात येऊ शकते. भारताशी लढण्यासाठीच आपला रजम झालेला आहे, अशीच पाकिस्तानी राज्यकर्ते आणि लष्कराची भावना असते.

भारताशी चांगले संबंध ठेवून आपल्या देशाचा विकास करून घेणे असे त्यांना कधी वाटले नाही. यापूर्वी पाकिस्तानने भारताविरोधात ४ युद्धे करणारी, त्यात यांचा मानहानिकारक पराभव झाला. तरीही ते गप बसत नाहीत. काही कालावधीनंतर पुन्हा हल्ले करतात. अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांना गड घालून त्यांनी एका बाजूला युद्धविराम घडवून आणला आणि लगेच चार तासात भारतावर डोन हल्ले सुरू केले. त्यामुळे पकिस्तान हा विश्वास ठेवण्यासारखा देश नाही, त्यांनी हे पुन्हा पुन्हा सिद्ध करून दाखवले आहे.

आम्ही आमच्या भूमीचा वापर दहशतवाद्यांना करू देणार नाही, असे जाहीरपणे पाकिस्तानने कितीही सांगितले असले तरी जे दहशतवादी भारतीय लष्कराच्या हवाई हल्ल्यात ठार झाले, त्यांच्या अंत्यसंस्कारासाठी पाकिस्तानी

लष्करातील अनेक अधिकारी उपस्थित होते. इतकेच नव्हे तर त्या दहशतवाद्यांचे शासकीय इतमामात अंत्यसंस्कार करण्यात आले. हे सगळ्या जगाने पाहिले, त्यामुळे पाकिस्तान हा कसा दहशतवाद्यांना पोसत आहे, हे स्पष्ट झाले आहे.

त्यामुळे यापुढे भारताने सीमेच्या बाहेर आणि सीमेच्या आत फार सावध भूमिका घेण्याची गरज आहे. भारताने विरोध करूनदेखील आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीने पाकिस्तानला २.४ बिलियन डॉलर्सची इतकी प्रचंड मदत दिलेली आहे. त्यामुळे पाकिस्तानच्या पंखात नवे बळ संचारले आहे. त्यात त्यांना पुन्हा शस्त्रसंधीमुळे सावरायला उर्सत मिळाली आहे.

आजवर पाकिस्तानने पाश्चिमी देशांकडून मिळालेली मदत ही भारताविरोधात वापरलेली आहे, हे वारंवार दिसून आलेले आहे. हे पाकिस्तानचे माजी लष्करशहा परवेझ मुशर्रफ यांनी कबूल केले होते. त्यामुळे आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीकडून मिळालेली मदत ते नवीन शस्त्रसामग्री खरेदी करण्यासाठी करणार आणि पुन्हा भारताच्या विरोधात त्याचा वापर करणार हे काही नव्याने सांगायला नको.

‘ऑपरेशन सिंदूर’च्या माध्यमातून भारतीय सेना दलांनी पाकिस्तानविरोधात मोठी कारवाई केली आहे. यात पाकिस्तानातील रहिमयार खान, सरगोदा, रफिकी, सुकूर, चकलाला नूरखान हे हवाई तळ उद्ध्वस्त केले आहेत. पाकिस्तानची हवाई दलाची ताकद मोडून काढण्यात आली आहे. त्यामुळे भारतावर हवाई हल्ले करण्यासाठी आवश्यक असलेले बळ भारताने नष्ट केले आहे.

पाकिस्तानचा यापूर्वी भारताविरोधात चार युद्धे हल्ला आहे, त्यावेळी त्याला पळ काढावा लागला आहे. भारताच्या विरोधात आपण समोरसमोरच्या लढाईत टिकू शकत नाही, हे पाकिस्तानच्या लक्षात आल्यावर त्यांनी १९९० च्या सुमारास प्रॉक्सी वॉर म्हणजे छुपे युद्ध सुरू केले, त्या माध्यमातून त्यांनी काश्मीरमध्ये दहशतवादी पाठवून तिथली परिस्थिती अस्थिर करून टाकली.

स्थानिकाना प्रलोभन, भीती आणि धर्माच्या आधारवर चिथवून तिथल्या

काश्मिरी पंडितांवर अत्याचार आणि हत्या केल्या. त्यांना त्यांच्या घरांमधून हाकलून देण्यात आले. लष्करावर दगडफेक करण्यात येऊ लागली. पुढे त्याचाच विस्तार होऊन त्यांची मजल दिल्ली आणि देशाची आर्थिक राजधानी असलेल्या मुंबईपर्यंत पोहोचली. जेव्हा १९९२ ला अयोध्येत बाबरी मशिदीचे पतन झाले, त्यानंतर मुंबईत हिंदू-मुस्लीम दंगल झाली.

त्यानंतर १९९३ साली मुंबईत १२ ठिकाणी आरडीएक्स या भयंकर स्फोटकांचे स्फोट घडवण्यात आले. त्यात अनेकांचे जीव गेले, अनेक जखमी झाले. मालमतेचे प्रचंड नुकसान झाले. या साखळी बॉम्बस्फोटमागे पाकिस्तानने आश्रय दिलेल्या दाऊद इब्राहिम या भारतीय तस्कराचा हात असल्याचे उघड झाले. त्यापासून दाऊद हा पाकिस्तानात असल्याचे अनेक पुरावे पडले आले. त्यानंतर भारताच्या संसदेवर हल्ला झाला. त्यामागे मसूद अझहर याचा हात होता.

पण याच मसूदला भारतीय विमान अपहरण झाले त्यावेळी प्रवाशांच्या सुरक्षेसाठी सोडून देण्यात आले होते. कारण विमानातील प्रवाशांच्या जीवाला धोका होता. २६-११ ला कसाब टोळीने मुंबईवर हल्ला केला, दीडशे माणसे ठार केली, त्यात पोलीस अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांचा समावेश होता. इतकेच नव्हे तर मुंबई लोकलमध्ये २००६ साली बॉम्बस्फोट घडविण्यात आले. २०११ ला मुंबईत ऑपिरा हाऊस, झवेरी बाजार, दादर पश्चिम येथे बॉम्बस्फोट घडवण्यात आले. त्यात अनेकांचे जीव गेले आणि अनेकजण जखमी झाले.

या हल्ल्यांमागील सगळे सूत्रधार हे पाकिस्तानात असल्याचे दिसून आले. त्यांच्या भारतातीलच हस्तकांमदतीने हे हल्ले घडवून आणले जातात, असे उघड झाले. दहशतवाद्यांचे पाकिस्तानात जे सूत्रधार बसले आहेत, त्यांच्यासाठी भारतात काम करणारे स्लिपर सेल्स अत्यंत घातक ठरतात, हे वेळेवेळी दिसून आले. भारतामध्ये बेकायदेशीर राहणाऱ्या बांगलादेशी आणि पाकिस्तानी लोकांचे प्रमाण मोठे आहे, हेही अलीकडे दिसून आले आहे.

मुंबई पोलिसांनी सावधानतेचा इशारा

दिल्यानंतर मुंबईतील सिद्धिविनायक गणपती मंदिरांच्या व्यवस्थापनाने मंदिरात येताना फुलांचे हार, प्रसाद आणि नारळ आणण्याला मनाई केली आहे. त्यामुळे आता देशातील सगळ्याच नागरिकांनी सजग आणि सावध राहण्याची गरज आहे. मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे यांनीदेखील दहशतवाद्यांना साथ देणाऱ्या भारतातील स्लिपर सेल्ल्याचा शोध घेऊन त्यांचा बंदोबस्त करा, असे आवाहन नुकतेच केले होते.

आता पाकिस्तानला भारताच्या सेनादलांनी जबरदस्त फटका दिलेला आहे. त्यामुळे त्यांना भारतावर थेट हल्ला करणे शक्य होणार नाही, अशा वेळी त्यांच्याकडे असलेल्या दाऊद इब्राहिम, हाफिज सईद आणि मसूद अझहर यांचा ते वापर करू शकतात. दाऊदला पकडण्याविषयी मागे एका राजकीय विश्लेषकाने आपले मत मांडताना सांगितले होते, की दाऊदला पकडण्यासाठी पाकिस्तानात जाण्याची गरज नाही, त्याचे भारतातील सगळे काळे धंदे बंद करा.

ते करणे भारताच्या गुप्तहेर आणि सुरक्षा यंत्रणांच्या हातात आहे. कारण तिथूनच त्याला पैसा जातो. पंजाबमध्ये मोट्ट्या प्रमाणात अमली पदार्थांचे पुरवठा करून त्याचा उडता पंजाब करण्यात आला. इतकेच नव्हे तर गुजरातच्या बंदरांमध्ये अलीकडच्या काळात हजारो कोटींचे अमली पदार्थ जप्त करण्यात आले आहेत. हे अमली पदार्थ पाकिस्तानातून येतात हे वेगळे सांगण्याची गरज नाही. यातून मिळणारा सगळा पैसा हा पाकिस्तान त्यांच्या भूमीत दहशतवादी तयार करण्यासाठी करतो.

म्हणजे भारताकडून पैसा मिळवून त्याचा उपयोग भारताविरुद्ध हल्ले करण्यासाठी केला जातो. हा पैसा जर बंद झाला तर पाकिस्तानातील दहशतवाद्यांना भारतात हल्ले करायला पैसा मिळणार नाही. तसेच आता पाकिस्तानचे भारतातील स्लिपर सेल्स सक्रिय होण्याची शक्यता आहे, त्यामुळे सीमेवर भारतीय सैन्य पाकिस्तानला सडेतोड उत्तर देत आहे, तसेच अंतर्गत भागात गुप्तहेर, पोलीस आणि खुद्द नागरिकांनी सजग राहून एक सैनिक म्हणून काम करण्याची गरज आहे.

राजगिरा हे एक सुपर फूड आहे. यामध्ये भरपूर पौष्टिक गुणधर्म आहेत. म्हणूनच आज बनवेल आहे, राजगिर्याचं सॅलड.

राजगिरा सॅलड

साहित्य : १ वाटी राजगिर्याच्या लाह्या, १ कप दूध, २ चमचे साय, १ चमचा मध, मोसंबी, केळी, चिक्कू, चेरी, अक्रोड, पिस्ते.

कृती : सगळ्यात आधी दूध गरम करून घ्या. कोमट होईपर्यंत बाजूला ठेवा. फळं सोलून त्याचे बारीक तुकडे करून घ्या. राजगिर्याच्या लाह्या फळांसोबत मिसळून घ्या. त्यामध्ये अक्रोड आणि पिस्ते, सरीजसुद्धा घाला. आता दूध, साय आणि मध छान एकजीव करून घ्या. हे मिश्रण फळं आणि राजगिर्याच्या मिश्रणावर ओता. थोडा वेळ फ्रिजमध्ये ठेवून थंडगार

तुमच्या फोनच्या ब्लूटूथमध्ये समस्या येत असल्यास किंवा ब्लूटूथ कोणत्याही डिव्हाइसशी कनेक्ट होत नसल्यास काळजी करण्याची गरज नाही. खाली दिलेल्या स्टेप्स फॉलो करा. ब्लूटूथ हे सर्व ॲड्रॉइड फोनमधील सर्वात उपयुक्त फीचरपैकी एक आहे, जे युजर्सना दोन ॲड्रॉइड फोनमध्ये फाइल्स शेअर करण्याची परवानगी देते. ब्लूटूथ फोनला कोणत्याही वायरलेस डिव्हाइसशी कनेक्ट करण्याची परवानगी देते. पण अचानक ब्लूटूथने काम करणे बंद केले तर ? ही एक सामान्य समस्या आहे. जर तुमच्याही ॲड्रॉइड फोनवर ब्लूटूथ काम करत नसेल तर त्याचे निराकरण कसे करावे हे जाणून घ्यायचे असेल तर, ही माहिती तुमच्यासाठी.

असे का होते? ब्लूटूथ एक इन बिट्ट फीचर आहे. मुख्यतः समस्या फोनच्या फर्मवेअरमध्ये असते. फोनची ओएस म्हणजेच ऑपरेटिंग सिस्टीम जुनी किंवा आऊटडेटेड. फोनच्या सॉफ्टवेअरमधील त्रुटीमुळे.ब्लूटूथ कॅशे

पाण्यात पाय बुडवून टेवण्याचे फायदे

मॉलमध्ये किंवा मार्केटमध्ये फिरायला तर सर्वांना आवडतं, पण तिथून आल्यावर जो थकवा येतो त्याने अगदी काही काम नको नकोस वाटतं. पण असा थकवा आपण काही वेळातच दूर करू शकता. त्यासाठी हे करा **■**एका टबमध्ये कोमट पाण्यात थोडंसं मीठ घालून आपले दोन्ही पाय बुडवा. याने थकवा दूर होतो आणि चालताना सूज आली असल्यास त्यावरही राहत मिळते. **■**ज्या लोकांना रात्री झोप न येण्याची तक्रार असते त्यांनी हा प्रयोग नक्की अमलात आणावा. झोपण्यापूर्वी कोमट

पाण्यात १५ ते २० मिनिटे पाय बुडून ठेवावे. **■** याने रक्तप्रवाह सुरळीत होतो. **■** जे लोक रात्रभर एकाच कुशीवर झोपतात, त्याने सकाळी उठून हा प्रयोग करावा. याने दिवसभर फ्रेश जाणवेल. **■**या प्रयोगाने किडनीची एनर्जी वाढते. **■**संधिवाताची तक्रार असलेल्या लोकांनी पाण्यात दालचिनी आणि काळे मिरे टाकून पाय पाण्यात ठेवावे. **■**हा प्रयोग जेवण झाल्यावर करणे योग्य ठरेल. **■** लो ब्लड प्रेशरची तक्रार असलेल्यांनी गरम पाण्यात पाय ठेवून बसू नये. मधुमेही रुग्णांनी पण हा प्रयोग करू नये.

चमकदार दातांसाठी झोपण्याच्या वेळेस करा ही कामे

■ नारळाचे तेल ऑर्गेनिक आणि नॅचुरल टीथ व्हाईटनर आहे. हे नारळाच्या तेलाने तुम्ही तुमचे दात चमकवू शकता. यासाठी थोडेसे नारळाचे तेल घेऊन १५ मिनिटे तोंडात ठेवा. त्यानंतर साध्या पाण्याने चूळ भरा. यामुळे फायदा होईल. **■** दात चमकवण्यासाठी सोपा

उपाय म्हणजे स्ट्रॉबेरीज. स्ट्रॉबेरीच्या गरात चिमूटभर बेकिंग सोडा मिसळ. हे मिश्रण ब्रशवर घेऊन दात घासा. यामुळे दातांवरील पिवळेपणा दूर होईल. **■**अपल सिडर व्हिनेगरही दात चमकावण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावते. याचे काही थेंब दातांवर चोळा. अधिक फाग्यासाठी सकाळी ब्रश करण्याआधी या व्हिनेगरने दात चोळा.

च्युइंगम चघळा : च्युइंगम चघळ्याने गालावरील फॅट्स कमी होण्यास मदत मिळते. जेवल्यानंतर काही मिनिटांसाठी च्युइंगम चावण्याची सवय टाकून घ्या. पण हे क्रिया इतकी अधिक नसावी की याने आपला गळा किंवा जबडा दुखायला लागेल. **एक्स आणि ओचा अभ्यास :** पूर्णपणे किमान १५ वेळा एक्स आणि ओ या शब्दांचा उच्चारण करावे. जरा मिनिट आराम देऊन ही क्रिया तीनदा करावी. हा सोप्या उपानाने आपला जबडा मजबूत होईल आणि दोन वेगवेगळ्या प्रकारे जबड्याच्या व्यायामदेखील. या उपाय कधीही आणि केव्हाही करत येऊ शकतो. **जबडा उघडा :** आपले तोंड गोल आणि विस्तृत करून उघडा आणि काही सेकंदांसाठी अश्याच मुद्रेत राहा. जबड्याला आराम देऊन पुन्हा करा. हा व्यायाम ९ वेळा करावा. वाटल्यास दिवसातून तीन-तीनदा करू शकता. अधिक वेळा केल्यास वेदना जाणवू शकतात. **चीक लिफ्ट करण्यासाठी :** आपले गाल आपल्या डोळ्यांकडे उचला. यासाठी तोंडाचे कोपरे वापरा. गाल उचलण्यासाठी डोळे बंददेखील करू शकता. हा व्यायाम आपल्या सोयीप्रमाणे अनेकदा करता येऊ शकतो. पण अती नसावी हे लक्षात असू द्या. **फिश लिप्स :** गाल आतल्या बाजूला ओढा. दोन्ही ओठ बाहेरून खेचून मासोळीसारखे ओठ करावे. दहा

चेहऱ्यावरील फॅट्स कमी करण्यासाठी

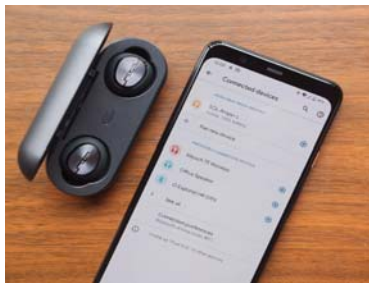
सेकंदांसाठी ही मुद्रा असू द्यावी. हा व्यायाम दहा वेळा करावा. **ओठ ओढून गाल फुगव :** हा व्यायाम करण्यासाठी ओठ ओढून गाल आतल्या बाजूला ओढा. जसे काही चोखताना केले जातात. काही सेकंद स्थिर राहा आणि नंतर जितकं शक्य असेल तेवढे गाल फुगवा. फुगलेले गाल स्थिर असू द्या नंतर पुन्हा आतल्या बाजूला ओढा. दहा वेळा हा व्यायाम करा. दिवसातून तीनदा दहा-दहा वेळा हा व्यायाम केला जाऊ शकतो. **गाल फुगवा :** आपलं तोंड बंद करून गाल आणि तोंडात वारं वारं एका गालात दुसऱ्या घेऊन जा. किमान दहा वेळा वारं वारं गाळतून दुसऱ्या गाळत भरत राहा. हा

व्यायाम दिवसातून तीन वेळा करा. **हसा :** हसल्याने चेहऱ्याच्या व्यायाम होते. दहा सेकंद हसण्याच्या मुद्रेत स्थिर राहा. दहा वेळा ही क्रिया करू शकता. तसेच दिवसभर हास्य स्मित ठेवल्याने चेहऱ्यावरील फॅट्स कमी होतील आणि दिवसभर सकारात्मकता राहील. **गालाची मालीश :** सर्व व्यायाम झाल्यानंतर आपल्या बोटोनी सर्वगुल मोशनमध्ये हळुवार गाल आणि जबड्याची मालीश करा. याने वेदना आणि ताण कमी होईल.

ब्लूटूथ डिव्हाइसशी कनेक्ट होत नसेल तर बदला ‘या’ सेटिंग्स

फाइल्समध्ये मालवेअर हल्ला झाला असेल तर, नेटवर्क सेटिंग्जमध्ये समस्या असल्यास किंवा उपकर जवळ ठेवले असल्यास. **काय करावे ?** डिव्हाइस अनपेअर करा. जर ब्लूटूथ दोन डिव्हाइसेससह जोडलेले असेल, परंतु कनेक्ट करण्यात अक्षम असेल, तर तुम्हाला दुसरे डिव्हाइस अनपेअर करावे लागेल. काही वेळा किरकोळ त्रुटीमुळेही असे घडते. यासाठी तुम्हाला खाली दिलेल्या स्टेप्स फॉलो कराव्या लागतील. फोनच्या सेटिंग्जमध्ये जा.

त्यानंतर ब्लूटूथवर जा आणि कनेक्टेड डिव्हाइसेसवर जा. त्यानंतर तुम्ही जोडणी रद्द करू इच्छित असलेल्या डिव्हाइसच्या पुढील “1” चिन्हावर टॅप करा. त्यानंतर Forget this device पर्यायावर टॅप करा. काही सेकंद प्रतीक्षा करा आणि नंतर डिव्हाइस पुन्हा जोडा.

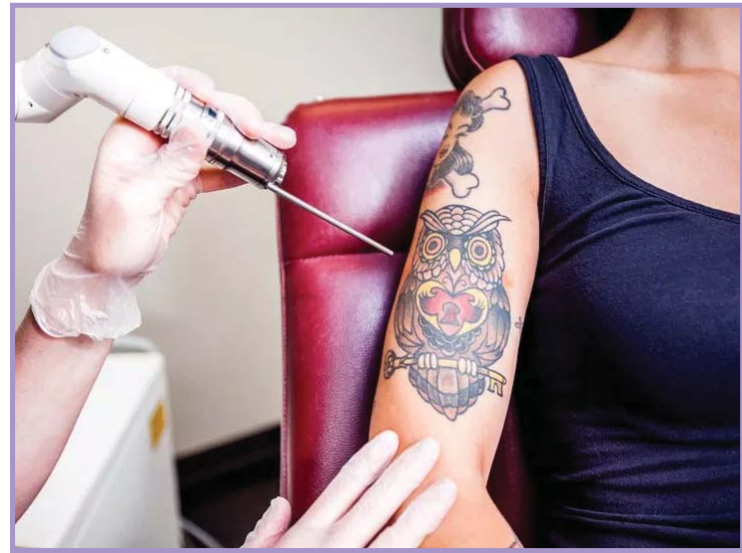
डिस्कव्हरेबल फीचर :

- वरील पद्धतीनंतरही तुम्हाला हीच समस्या येत असेल, तर तुम्हाला डिस्कव्हरेबल फीचर चालू करावे लागेल. हे वैशिष्ट्य बंद असताना, तुम्हाला ब्लूटूथ कनेक्शन समस्या येतात. ते चालू करण्यासाठी स्टेप्स फॉलो करा.
- प्रथम सेटिंग्जमध्ये जा आणि नंतर ब्लूटूथवर जा.
- ब्लूटूथवर टॉगल करा. त्यानंतर ब्लूटूथ डिस्कव्हरेबल फीचर चालू करा. डिव्हाइस पुन्हा कनेक्ट करण्याचा प्रयत्न करा.

ब्लूटूथ सेटिंग्ज रीसेट करा :

ब्लूटूथच्या नेटवर्क सेटिंग्जमध्ये बग असल्यास, तुम्हाला कनेक्टिव्हिटी समस्यांना सामोरे जावे लागते. या प्रकरणात त्याची सेटिंग्ज रीसेट करा. यासाठी तुम्हाला आधी सेटिंग्जमध्ये जावे लागेल. त्यानंतर सिस्टमवर जावे लागेल. त्यानंतर प्रगत झॉप-डाऊन बटणावर टॅप करा. त्यानंतर रीसेट पर्यायांवर टॅप करा आणि वाय-फाय, मोबाइल आणि ब्लूटूथ रीसेट करा.

टॅटू काढून टाकण्यापूर्वी या गोष्टींकडे अवश्य लक्ष द्या !

सांध्याजवळील टॅटू काढणे कठीण असते. शरीरात रक्तवाहिन्यांजवळील भागातील टॅटू काढणे अधिक सुकर आहे. पाय, घोट किंवा हात या भागावरील टॅटू काढणे कठीण आहे. **■** **अनेक लेझर सेशनस लागतात** टॅटू पूर्णपणे काढून टाकण्यासाठी सुमारे १०-१५ सेशनस लागतात. त्वचेला पुन्हा पूर्ववत होण्यासाठीदेखील वेळ द्यावा लागतो. **■** **टॅटूच्या खुणा राहतात** टॅटू पूर्णपणे काढला तरीही त्याच्या थोड्याफार खुणा राहतात. टॅटू काढला तरीही तो कोणत्या भागावर होता हे तुमचे

मित्र नक्कीच ओळखू शकतात. **■** **लेझर ट्रीटमेंटदरम्यान बर्निंग स्मेल येतो** टॅटू काढताना तुम्हाला काही जाणवत नसले तरीही वास येतो. यादरम्यान त्वचेवर लेझरची किरणे जेव्हा त्वचेत जातात तेव्हा laser plume घटक वातावरणात मिसळल्यानंतर बर्निंग स्मेल येतो. **■** **काही काळ दुर्गंधीचा त्रास होईल** स्कार/डाग पडू नये, त्वचा पूर्ववत व्हावी याकरिता काही जेलचा वापर करा. पण अ‍ॅन्थेसियाचा प्रभाव जसा कमी होतो तसा काही दिवस त्रास जाणवतो.

पित्त : आपल्याला नियमित काही खाल्ले तर त्याचा त्रास होतो. खाल्लेले पचत नाही, किंवा भूकच लागत नाही. छातीत जळजळ, तेलकट किंवा दुपारच्या जेवणावळीतिरिक्तही काही खाल्ले तरी ते पचत नाही, म्हणून मग ते किरकोळ पित्तावर ढकलले जाते. पण मग त्याचा अति त्रास झाला की, मग डॉक्टरकडे जाण्यावाचून पर्याय उरत नाही. पित्तामुळे काही खाणे होत नाही. यामुळे एकप्रकारची त्रस्तता दिसून येते. मात्र यावर वेळीच इलाज न केल्यास याचा परिणाम

पित्ताचे खडे होणे आदीसारख्या समस्या निर्माण होण्याकडे दिसून येतो. मग पित्ताचे खडे काढण्यासाठी ऑपरेशन केली जातात. **पोटदुखी :** पोटदुखीसारख्या वारंवार उद्भवणाऱ्या आजाराकडे बरेचदा दुर्लक्ष केले जाते. काही घरगुती उपाय करून किंवा अशा दुखण्यांकडे दुर्लक्ष करून ती किरकोळ म्हणून त्याकडे दुर्लक्ष केले जाते. मात्र मासिक

दात पडतात दाढांचे काय ?

लहान मुलांच्या दातांचा प्रश्न जेव्हा निर्माण होतो तेव्हा दात, दाढदुखीची तीव्र वेदना मुलांसोबत मोठ्यांसाठीही काहीशी वेदनादायी ठरते. काय उपाय करावेत यावेळी काही सुचत नाही. अनेकदा डॉक्टरी उपायाना मुलं घाबरतात. पालकही काहीसे डगमगतात. यावेळी मग काहीसे घरगुती उपाय डोके वर काढतात, पण मुलांचा त्रास काही कमी होत नाही.

अधिकता वयाच्या सहा-सात वर्षांनंतर मुलांचे दात पडतात, दरम्यान, होणाऱ्या वेदना या काहीशा सहन होण्याजोग्या नसल्या तरी त्या सहन करण्यावाचून पर्याय नसतो. त्याचबरोबर ज्यावेळी दाढ दुखते तेव्हाही तीच स्थिती असते. यावेळी हिरडी सुजणे, वेदना होणे, त्याचा परिणाम मुलांच्या झोपेवर होणे आदी त्रासाला सामोरे जावे लागते. यावेळी एक उपाय म्हणून ती दाढ काढून टाकली, तर त्या वेदनेपासून सुटकारा मिळू शकतो, असा काहींचा समज असतो. मात्र अकाली दाढ काढणे चांगले की वाईट, त्याचे काय परिणाम होतात याची कारणेही पालकांनी समजून घेतली पाहिजेत. बहुतेक वेळा मुलांना जेव्हा दात येतात त्यावेळी मुलांना जुलाब होणे, उलट्या होण्याचाही त्रास होतो. यावेळी या साऱ्याचा संबंध दात येण्याशी जोडला जातो. यावेळी अधिकतम होणारा त्रास हा मुलांना सहन होण्याजोगा नसतो. यावेळी मुलांच्या शरीरातील पाणीही कमी होते. तर काही वेळा मुलांना डॉक्टरी इलाजाशिवाय पर्याय नसतो किंबहुना सलाईनही लावावे लागते.

लहान मुलांच्या दात, दाढदुखीमुळे घरगुती इलाज म्हणून लवंग तेलाचाही वापर केला जातो. मुलांना दूध बाँटल लागत

असल्यामुळे वयाच्या सात वर्षांपर्यंतही काही मुलं दूध पिण्यासाठी बाँटलचा वापर करतात. याशिवाय सातत्याने चिप्स, चॉकलेट खात असल्यामुळे याचा परिणाम दात किडण्यावर होतो, दाढा दुखण्यावर, सुजण्यावर होतो. यावेळी पालकांनी सतर्क राहून मुलांच्या दातांची काळजी घेतली पाहिजे. शिवाय मुलांना दोन वेळा ब्रश करण्याची सवय लावणे, कोणताही पदार्थ खाल्ल्यानंतर चूळ भरायला लावणे आदी सवयी लावण्याची गरज आहे. याखेरीज मुलांचे सहा-सहा महिन्यांनी चेकअप करणे आवश्यक आहे. दातांची स्वच्छता, कोणते पदार्थ किती प्रमाणात खावेत, ते खाल्ल्यानंतर चूळ भरावी आदी गोष्टींवर लहानपणापासून मुलांनाही दातांची काळजी घेण्याची सवय लावली, तर ते फायदेशीर ठरू शकते. लहान मुलांच्या दाढा लहानपणीच शक्यतो काढू नयेत. यामुळे नंतर येणारी दाढ ही जागा मोकळी मिळाल्याने वेडीवाकडी येते. मूल जर आठ ते नऊ वर्षांचे असेल, तर दाढ काढू शकतो. मात्र त्याआधी दाढ न काढणेच हितावह. त्याचप्रमाणे मुलांना दुधाची बाँटल न देणे, शक्यतो मूल दीड वर्षांचे झाल्यानंतर त्याला दूध बंद करणे, कारण मूल रात्री दूध पिऊन झोपले तर दात किडण्याची शक्यता असते. दिवसातून दोन वेळा ब्रश करणे, दूध, चोको, बिस्कीट खाल्ल्यानंतर चूळ भरणे, दात, दाढदुखीनंतर तत्काळ डॉक्टरी इलाज करणे, आदी गोष्टी पालकांनी समजून घेतल्या पाहिजेत. याशिवाय मुलांना दात येताना जुलाब होणे ही बाब दात येण्याशी निगडित नाही.

चेहऱ्यावर पुन्हा त्याच जागी पिंपल का येतो ?

पिंपलचा त्रास टाळण्यासाठी घरगुती उपाय, उत्तम फेसवॉश वापरणे यासारखे सारे खटटोपे करता. परंतु, अनेकांमध्ये विशिष्ट काळानंतर पुन्हा त्याच जागी पिंपल येण्याची समस्या आढळून येते. पिंपलसचे चेहऱ्यावर त्याच त्याच जागी पुन्हा येणे यामागील नेमके काय याबद्दलचा खास सल्ला डर्मेटोलॉजिस्ट डॉ. सेजल शहा यांनी दिला आहे. त्वचेच्या खाली वाढणारे पिंपल्स अनेकदा त्वचेवर दिसत नाहीत. त्वचेवरील छिद्रांमधून जेव्हा तेल बाहेर पडण्याची प्रक्रिया वाढते तेव्हा सूजही वाढते. त्वचेच्या खाली तेलामुळे गोलाकार फुगवटा निर्माण होतो. त्याचे प्रमाण तेलावर अवलंबून असते. तसेच तुम्हाला सतत

चेहऱ्याला हात लावण्याची सवय असेल तर पुन्हा त्याच जागी अंक्ने वाढण्याचा धोका अधिक असतो. सतत चेहऱ्याला हात लावण्याच्या सवयीमुळे चेहऱ्यावरील मळ, तेल पुन्हा छिद्रांमध्ये ढकलला जातो. यामुळे त्वचेच्या जागी पिंपल वाढते. **पिंपलचा त्रास कमी करण्यासाठी काय कराल ?** पिंपलमध्ये पस निर्माण झालेला असल्यास त्याला फोडण्याचा मोह टाळा. त्याला सतत हात लावू नका. ते आपोआपच कमी होण्यासाठी थोडा वेळ द्या. किंवा डर्मेटोलॉजिस्टचा सल्ला घ्या. अनेकदा पिंपल फोडल्यानंतरही त्यातील सारा पांढरा भाग/पस बाहेर पडत नाही. त्यामुळे पुन्हा त्याजागी पिंपल वाढण्याची शक्यता निर्माण होते. म्हणूनच चेहरा पूर्णपणे स्वच्छ करण्यासाठी salicylic acid युक्त फेसवॉशचा वापर करा. यामुळे अतिरिक्त तेल काढण्यास मदत होते. benzoyl peroxide चा समावेश असलेल्या उत्पादनांची निवड केल्यास त्वचेवर वाढणारे आणि अंक्नेच्या निर्मितीला कारणीभूत ठरणाऱ्या बॅक्टेरियांचा प्रभाव कमी करण्यास मदत होते.

तज्ञांकडून तपासणी केली असता, गंभीर आजाराचे निदान झाले आणि हेच वारंवार दुर्लक्षिले गेलेले दुखणे आयुष्याची चिंता भेडसावणारे ठरले. **डोकेदुखी :** अगदी कोवळ्या वयाची मुले आपले डोके दुखते म्हणून अगदी डोके धरून बसतात. यावेळी लहान मुलांना चप्पा लागणे स्वाभाविक आहे म्हणून त्यांना चप्पा असावा असा अंदाज करून डोकेदुखीच्या आजाराकडे बरेचदा दुर्लक्ष केले जाते. शालेय जीवनात अशा तक्रारी वारंवार उद्भवताना दिसून येतात. चक्कर येणे, डोके दुखणे अशा आजाराकडे दुर्लक्ष करण्यापेक्षा लहान मुलांची काळजी घेणे आवश्यक आहे.

■**पनवेल** : आदिवासींना मुलभूत सुविधांसाठी आजही संघर्ष करावा लागत आहे. याचे जिवंत उदाहरण मंगळवारी पेणमध्ये पाहायला मिळाले. पेण तालुक्यातील अनेक ग्रामपंचायतींमधील आदिवासी वाड्यांपर्यंत आजही रस्ता नाही, पिण्याचे शुद्ध पाणी मिळत नाही. याविरोधात आदिवासींनी जलसमाधी आंदोलन करून जिल्हा प्रशासन आणि सरकारचे लक्ष वेधले. त्याचवेळी रायगड जिल्हा परिषदेच्या (ग्रामीण) पाणीपुरवठा आणि पीडब्ल्यूडीचे अभियंते तसेच कंत्राटदारांवर कारवाई करण्याची आग्रही मागणी करण्यात आली. ग्राम संवर्धन सामाजिक संस्थेच्या नेतृत्वाखाली हे आंदोलन करण्यात आले. आंदोलन सुरू झाल्यानंतर तहसीलदार तानाजी शेजाळ यांनी आंदोलनस्थळी धाव घेत रस्ता-पाण्याचे आश्वासन दिल्यानंतर आंदोलन दोन दिवसांसाठी स्थगित करण्यात आले.

रस्ता रखडला, बाळ दगावले

येथील रस्त्याच्या कामासाठी

पेणमधील रामेश्वर कन्स्ट्रक्शन

■**विरार** : वसई-विरार शहर महानगरपालिका कार्यक्षेत्रामध्ये १५ ठिकाणी दरड कोसळण्याची घटना घडू शकते, अशी संभाव्य अपघातजन्य ठिकाणांची यादी पालिकेच्या अधिकृत संकेतस्थळावर प्रशासनाने तयार केली आहे. यामुळे वसई-विरार शहरातील निश्चित केलेल्या जागांना दरड कोसळण्याचा धोका कायम असल्याचा प्राथमिक अंदाज वर्तवला जात आहे. रायगड जिल्ह्यातील इशांळवाडी येथे झालेल्या दरड कोसळण्याच्या दुर्घटनेमध्ये अनेक नागरिकांनी रात्रीच्या साखर झोपेतच अखेरचा श्वास घेतला होता. तर या दुर्घटनेमध्ये शेकडोहून अधिक नागरिक गंभीर जखमी झाले होते. या घटनेत संपूर्ण गाव

■**मुंबई** : केंद्र व राज्य मंत्रिमंडळाने ठाणे इंटिग्रल रिंग मेट्रो रेल प्रकल्पाला मंजुरी दिल्यानंतर आता प्रकल्पामुळे होणाऱ्या परिणामांचा अभ्यास करण्यात येणार आहे. या प्रकल्पातील प्रकल्पग्रस्त शास्त्रज्ञ नागरिक, कामगार संघटना, शैक्षणिक संस्था आदींनी चर्चा करत परिणामाचा अभ्यास करण्यात येणार आहे. महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशनच्या टिमने सर्वेक्षणाला सुरुवात केली असून संबंधितांनी सर्वेक्षण टीमला सहकार्य करावे, असे आवाहन महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालकांनी (प्रकल्प) केले आहे.

आडच्या उभ्या मुंबई व परिसराचा

पेण तालुक्यातील आदिवासींचा जगण्यासाठी संघर्ष सुरूच रस्ता रखडला पाणी योजना बॉंबलली, जगायचं कसं

पेण तालुक्यातील गुप ग्रामपंचायत आंबिवली हद्दीतील माळवाडी आदिवासी वाडीला अजून शुद्ध पाणी मिळत नाही. आदिवासी महिलांना दोन किलोमीटरवर असलेल्या शितोले वाडीतील दूषित तलावातील तर कधी पहाटे तीन वाजता उठून जंगलात एक किलोमीटरवर असलेल्या खड्ड्यातून हंडाभर पाण्यासाठी जावे लागते. त्यावेळी मोलमजुरीला तिलांजली देत पाण्यासाठी पायपीट करावी लागते. अंदाजे २०० लोकसंख्या असलेल्या माळवाडीसाठी डिसेंबर २०२३ मध्ये ४५ लाख रुपये खर्चाची जलजीवन मिशन योजना मंजूर झाली. अलिबागमधील सतीश सुधाकर पाटील यांना कंत्राट मिळाले. जलजीवन मिशनचे काम एक वर्षात पूर्ण करायचे होते. हे काम अर्धवट राहिल्यामुळे सरकारचा पैसा वाया गेला आणि आदिवासींनाही पाणी मिळाले नाही.

कंपनीला कंत्राट देण्यात आले. त्यांना १९ सप्टेंबर २०२४ रोजी सार्वजनिक बांधकाम विभाग, पेण यांनी वर्क ऑर्डर दिली. सहा महिन्यांत रस्त्याचे काम पूर्ण करायचे होते. मात्र, मुदत संपली तरी कामाला सुरुवात झालेली नाही. माळवाडी आदिवासी वाडीला

रस्ता नसल्यामुळे प्रस्तीसाठी वेळेवर रुग्णालयात पोहचू न शकल्यामुळे एका आदिवासी महिलेचे बाळ दगावले. रस्ता आणि पाणी योजना हे दोन्ही कामे अपूर्ण असल्यामुळे मेटाकुटीला आलेल्या आदिवासींनी ग्राम संवर्धन सामाजिक संस्थेच्या

या आंदोलनात ग्राम संवर्धन सामाजिक संस्थेच्या मानसी पाटील, सचिन गावंड, विशाल पवार, किशोर पाटील, सुनीता पाटील, कल्पना पवार, मनीषा वाघमारे, ताई वाघमारे, पार्वती दामोदर नाईक, सोमी वाघमारे आणि शंकर वाघमारे यांच्यासह आदिवासी महिला-पुरुष जलसमाधी आंदोलनात सहभागी झाले होते.

वतीने सामाजिक कार्यकर्ते संतोष ठाकूर यांच्या नेतृत्वाखाली पेणमधील भोगावती नदीपात्रात जलसमाधी आंदोलनाचा निर्धार आणि पणजी येथील (१३ मे) जलसमाधी आंदोलन सुरू केले. तहसीलदारांचे आश्वासन दरम्यान, आदिवासी

वसई-विरार शहरात १५ ठिकाणी दरड कोसळण्याची भीती

मातीच्या ढिगांयाखाली नामशेष झाला होता. याचीच वसई-विरार शहरात पुनवृत्ती होऊ नये यासाठी पालिकेने उपाययोजना आखणे गरजेचे आहे. कारण पालिकेच्या हद्दीमध्ये १५ ठिकाणी दरड कोसळण्याच्या जागा पालिकेनेच निश्चित केले असल्यामुळे तालुक्यातील नागरिकांच्या डोक्यावर धोक्याची घंटा कायम असल्याचे पालिकेने केलेल्या सर्वेक्षणातून समोर आले आहे.

मागील वर्षीच्या पावसाळ्यात वसईच्या वाघरळ पाडा येथे दरड कोसळून दुर्घटना झाली होती. यामध्ये देखील नागरिकांना आपल्या जीवाचा बळी द्यावा लागला होता. या दुर्घटनेत

जखमी नागरिकांना पालिकेकडून सुरक्षितस्थळी हलवण्यात आले होते. मात्र पावसाचा अधिकच जोर असल्याचे तज्ञांकडून अंदाज व्यक्त केले जात आहेत. यामुळे पालिकेने याचे गांभीर्य

पाहून अधिक उपाययोजना करणे गरजेचे आहे असे मत तज्ञांनी म्हटले आहे. वसई-विरार पालिकेने धोकादायक भूस्खलन निश्चित करून दिलेल्या ठिकाणांमध्ये प्रभाग बी

बांधव नदीपात्रात उतरल्यानंतर प्रशासनाची धावपळ सुरू झाली. तहसीलदार तानाजी शेजाळ, पंचायत समितीचे गटविकास अधिकारी अविनाश घरत, राजिप ग्रामीण पाणीपुरवठा उपविभागाचे उपअभियंता रवी पाचपोर, रमेश राठोड, पेण सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अभियंता दामोदर पाटील आदी सर्व आंदोलनस्थळी पोहोचले. त्यानंतर तहसीलदार तानाजी शेजाळ यांनी सामाजिक कार्यकर्ते संतोष ठाकूर, नंदा म्हात्रे आदींशी चर्चा करून दोन दिवसांत मालवाडीला कायमस्वरूपी पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था केली जाईल तसेच १६ मे पासून माळवाडीच्या रस्त्याचे काम सुरू केले जाईल, असे आश्वासन दिले. त्यानंतर संतोष ठाकूर यांनी दोन दिवसासाठी आंदोलन स्थगित केले. मात्र, त्यानंतरही पाणी आणि रस्त्याची समस्या न सुटल्यास सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि जिल्हा परिषद ग्रामीण पाणीपुरवठा विभागाच्या कार्यालयाला टाळे ठोकण्याचा इशारा दिला.

मधील मोरेगाव डोंगर परिसर, बी प्रभागातील आचोळे डोंगरी परिसर, पडखड पाडा, पांच आंबा, शिर्डी नगर, काजू पाडा, ई प्रभागातील निळेगाव डोंगर परिसर, एफ प्रभागातील वालाई पाडा, नवजीवन डोंगरी परिसर, जी प्रभागातील सतीवळी खिंड, वाघरळ पाडा राजावली, वाघरळ पाडा नाका राजावली, कुंडा पाडा सातीवली, जानकी पाडा, गोखीवरे आलन पाडा डोंगरी

अशी निश्चित केलेली ठिकाणे आहेत. वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचे अग्निशमन जवान २४ तास जागृत असतात. पालिकेच्या संकेतस्थळावर धोकादायक दरड कोसळण्याची ठिकाणे निश्चित केली आहेत.

ठाण्यात म्हाडा इमारतींचा पुनर्विकास रखडला

ठाण्यात मागच्या दरवाजाने हुक्का पालंर सुरू

ठाण्यात तीन वर्षांपासून हुक्का पालंरसुध ठाणे ही चळवळ सुरू असून काही हुक्का पालंर कायमचे बंद झाले आहेत. पण काही पालंर आणि परमिट रुम मागच्या दरवाजाने सुरू असल्याची माहिती आमदार संजय केळकर यांनी दिली. या बेकायदेशीर व्यवसायांवर कारवाई करण्यात यावी अन्यथा भाजप युवा मोर्चाचे कार्यकर्ते त्या ठिकाणी जाऊन हिसका दाखवतील, असा इशाराही त्यांनी दिला. याबाबत पोलिस आयुक्त आशुतोष डुंबरे यांची भेट घेतली असून कारवाईची मागणी केली. यावर पोलिस आयुक्तांनी मुख्यमंत्र्यांच्या निदेशानुसार ठाणे पोलिस कारवाईसाठी कटिबद्ध असल्याचे सांगितले. याबाबत लवकरच कारवाईची मोहीम हाती घेण्यात येणार असल्याची माहितीही आमदार संजय केळकर यांनी दिली.

■**मुंबई** : वर्तकनगर येथील

म्हाडाच्या पाच इमारतींचा पुनर्विकास सुमारे १४ वर्षे रखडला असून विकासकांनी शेकडो कुटुंबांची घोर फसवणूक केल्याप्रकरणी संबंधित विकासकांवर गुन्हे दाखल करण्यात येणार असल्याची माहिती आमदार संजय केळकर यांनी दिली.

वर्तकनगर येथील म्हाडा इमारतींचा पुनर्विकास गेली १४ वर्षे रखडला असून सर्वसामान्य शेकडो कुटुंबांची घोर फसवणूक झाल्याची भावना येथील रहिवाशांनी व्यक्त केली असून याबाबतची तक

ार इमारत क्र.४८,४९,५०,११

आदी इमारतीमधील रहिवाशांनी

आमदार संजय केळकर यांना

बॉडीवॉन कॅमेरा वाहतूक पोलीस कर्मचाऱ्यांसाठी ठरतोय उपयोगी

■**भाईदर** : मिरा-भाईदर, वसई-विरार पोलीस आयुक्तालयामार्फत देण्यात आलेले बॉडीवॉन कॅमेरे काशिमिरा वाहतूक विभागाच्या अधिकारी आणि अंमलदार यांना उपयोगी आणि फायद्याचे ठरत आहेत. वाहतूक कर्मचारी कर्तव्य बजावत असताना वाहतूक नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्यांवर कारवाई करताना पोलिसांवर नागरिकांच्या मार्फत लावले जाणारे आरोप आणि त्यांच्यातील वाद सर्व घटना या बॉडीवॉन कॅमेऱ्यामध्ये कैद होत असल्याने नक्की खरा दोषी कोण? याची माहिती सहजरित्या उपलब्ध होते. यामुळे वाहतूक अंमलदार कर्मचारी यांच्या करता कर्तव्य बजावत असताना बॉडीवॉन कॅमेरा उपयोगी ठरत आहे. मिरा-भाईदर शहरात शनिवारी सकाळी ११ च्या सुमारास काशिमिरा

वाहतूक अंमलदार अमोल पाटील हे मर्नि पॅलेस नाका येथे कर्तव्य बजावत असताना त्यांनी वाहतूक नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्या एका दुचाकी चालकाला अडवले असता त्याने त्यांच्या सोबत वाद घालण्यास सुरुवात केली होती. मात्र त्यांनी बॉडीवॉन कॅमेरा छातीवर लावला असल्याने त्यात सर्व घटना कैद झाली असून त्या वादाने चालकवार कायदेशीर कारवाई देखील करण्यात आल्याची माहिती पाटील यांनी दिली आहे. मिरा-भाईदर, वसई-विरार पोलीस आयुक्त मधुकर पांडे यांच्या मार्फत आयुक्तालयातील वाहतूक विभागाच्या अधिकारी आणि अंमलदार यांना २० बॉडीवॉन कॅमेऱ्यांचे वाटप एप्रिल महिन्यात करण्यात आले. एकूण २०० बॉडीवॉन कॅमेरे मागवण्यात आले होते. या उपकरणाचे उद्दिष्ट म्हणजे पारदर्शकता वाढवणे आणि पोलीस-नागरिक संबंध मजबूत करणे आहे. या संकल्पनेतून आयुक्तालयात नाविन्यपूर्ण आणि तंत्रस्नेही उपक्रम सुरू करण्यात आले आहेत.

काही कर्मचारी छातीवर कॅमेरा लावत नसल्याचे समोर
काशिमिरा वाहतूक शाखेला एकूण ९ बॉडीवॉन कॅमेरे देण्यात आले असून पेट्रोलिंग करणाऱ्या आणि काही मुख्य नाक्यावरील अंमलदारांना ते देण्यात आले आहेत. मात्र त्यापैकी काही जण कर्तव्य बजावताना छातीवर कॅमेरा लावून फिरत नसल्याचे समोर आले आहे. चार्जिंगने नाव अथवा इतर काही कारण सांगत टाळाळक करण्यात येत असल्याने वरिष्ठ अधिकारी यांनी याकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे.

कस्टम अधिकाऱ्याच्या घरी ३६ लाखांचा ऐवज चोरून घरफोडीचा बनाव सानपाडा पोलिसांनी केली मुद्देमालासह अटक

■**नवी मुंबई** : सानपाडा येथे राहणाऱ्या कस्टम अधिकाऱ्याकडे कामाला असलेल्या नोकराने त्यांच्या घरातील तब्बल ३६ लाखांचा ऐवज चोरून घरफोडी झाल्याचा बनाव रचला होता. तसेच त्याने सानपाडा पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली होती. मात्र सानपाडा पोलिसांनी या प्रकरणाचा सखोल तपास करत नोकरालाच अटक करून त्याने चोरलेला सर्व मुद्देमाला हस्तगत केला आहे. न्यायालयाने या आरोपीचे न्यायालयीन कोठडीत रवानगी केली आहे.

शिवा सिंह (२०) असे या चोरट्याचे नाव असून तो मुळचा उत्तर प्रदेश राज्यातील आहे. मागील दोन तीन वर्षांपासून तो सानपाडा येथे राहणारे कस्टम अधिकारी कुमार अभिषेक मिश्रा यांच्या घरात नोकर म्हणून काम करत होता. त्यामुळे

कस्टम अधिकारी मिश्रा यांनी शिवावर

विश्वास ठेवून त्याला आपल्या

घरामध्येच

राहण्यासाठी जागा दिली होती. यादरम्यान त्याने मिश्रा यांच्याकडे असलेले दाग-दागिने पाहिले होते. गत १० एप्रिल रोजी कस्टम अधिकारी मिश्रा हे सहकुटुंब दिल्लीला गेले होते. यादरम्यान घरामध्ये चालक आणि नोकर शिवा हे दोघेच होते. चालक देखील काही दिवसानंतर आपल्या गावी गेल्यानंतर नोकर शिवा हा एकटाच घरामध्ये होता. १७ एप्रिल रोजी तो देखील आपल्या मुळ गावी उत्तरप्रदेश येथे जाणार असल्याचे त्याने मिश्रा यांना सांगितले होते.

त्यानुसार १६ एप्रिल रोजी नोकर शिवा याने मिश्रा यांच्या घरातील तब्बल ३६ लाख ८७ हजाराचा ऐवज चोरून ठरल्याप्रमाणे १७ एप्रिलला आपल्या मुळ गावी पलायन केले. तसेच चोरलेले सर्व दागिने आपल्या मुळ गावी ठेवून २९ एप्रिल रोजी तो पुन्हा सानपाडा येथे परतला. त्यानंतर त्याने मिश्रा यांच्या घरातून दरोडा चालवून घेतला. यातून मिश्रा यांच्या दरोडाबाजीचे

चोरट्यांनी कुलूप तोडून घरफोडी केल्याचा बनाव रचला. तसेच त्याबाबतची माहिती मिश्रा यांना फोनवरून दिली. मिश्रा यांनी नोकर शिवा याला पोलीस ठाण्यात तक्रार देण्यास सांगितल्यानंतर त्याने सानपाडा पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली.

अशी उघड झाली बनवेगीरी

सानपाडा पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ निरीक्षक देविदास कठाळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलीस ठाणीला केला मुद्दे, पोलीस हवालदार सुनील चव्हाण, श्रीकांत नावेंकर, बडे, पवार आदींच्या पथकाने या प्रकरणाचा तपास करताना सीसीटीव्ही फुटेजची तपासणी केली. तसेच आजुबाजुला चौकशी केली, मात्र, घरफोडी झाल्याचे कोणताही ठोस पुरावे पोलिसांच्या हाती लागले नाहीत. त्यामुळे नोकर शिवा याच्यावर संशय बळावल्याने पोलिसांनी त्याची सखोल चौकशी केली असता, त्याने गुहाची कबुली दिली. त्यानुसार पोलिसांनी जाला अटक करून त्याने उत्तर प्रदेश येथे मुळ गावी लपवून ठेवलेले सर्व दागिने उत्तरप्रदेश येथून हस्तगत केले.

■**मुंबई** : वांद्रि-कुर्ला संकुलातील (बीकेसी) होणाऱ्या वाहतूक कोंडी सोडविण्यासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला (एमएमआरडीए) अखेर जाग आली आहे. गर्दीच्या वेळी होणारी वाहतूक कोंडी ही बिकेसीमधील एक गंभीर समस्या झाली आहे. यावर उपाय म्हणून रस्ता रुंदीकरण आणि एकेरी वाहतूक व्यवस्था असे पर्याय राबविण्यात येणार आहेत. सायकल ट्रॅक काढून रस्त्याचे रुंदीकरण केले जाणार आहे.

वांद्रि-कुर्ला संकुल (बीकेसी) मुंबईतील एक प्रमुख व्यावसायिक आणि आर्थिक केंद्र आहे. आर्थिक घडामोडींचे हे महत्त्वाचे केंद्र सतत विकसित होत आहे. बिकेसीमध्ये येणाऱ्यांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत असून येथे दरोज सुमारे २ लाख कर्मचारी आणि ४ लाखांहून अधिक अभ्यागत येतात. गर्दीच्या वेळी होणारी वाहतूक कोंडी ही येथील एक गंभीर समस्या झाली आहे. सायन पूल बंद असल्यामुळे बहुतांश वाहतूक वांद्रि कुर्ला संकुल (बीकेसी) परिसरात

बीकेसीतील वाहतूककोंडी अखेर सुटणार लोकांचा वेळ वाचणार, एमएमआरडीएने घेतला ‘हा’ निर्णय

वळवण्यात आली आहे. बीकेसी मार्ग हे प्रामुख्याने लहान वाहनांसाठी असल्याने सध्या ट्रक तसेच अवजड वाहने व मालवाहतूक वाहनांचा प्रवास या मार्गावरून होत असून, त्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर वाहतूक कोंडी निर्माण होत आहे. ही समस्या सोडवण्यासाठी एमएमआरडीएने तातडीच्या तसेच दीर्घकालीन उपाययोजना राबवण्याचे एमएमआरडीएने ठरविले आहे.

बिकेसीमधील ववाहतूक समस्या हाताळण्यासाठी प्राधिकरणाच्या टीमने एक विस्तृत वाहतूक व्यवस्थापन योजना तयार केली आहे.

एकेरी वाहतूक व्यवस्थेची अंमलबजावणी होणार
वाहनांचे अंतर्गत दळणवळण सुरक्षीत करण्यासाठी बीकेसीमधील सर्वात व्यस्त भागातील कोंडी कमी करण्यासाठी बीकेसी भागात एकेरी वाहतूक व्यवस्था लागू करण्यात येईल. तज्ञांच्या शिफारसी व वाहतूकीचा अभ्यास यांच्याआधारे ही उपाययोजना राबविल्याने वाहतूक व्यवस्थेत लक्षणीय सुधारणा होईल.

उड्डाणपुलाचे पुनर्निर्माण, इत्यादी पायाभूत विकासकामांमुळे येथील वाहतुकीची परिस्थिती अधिकच बिकट झाली आहे.

बीकेसी आणि भविष्यातील संभाव्य वाढीची शक्यता, प्रवाशांची वाढती संख्या, सध्या सुरू असलेली पायाभूत सुविधा विकासकामे आणि भागधारकांच्या अभिप्रायांचे सखोल विश्लेषण करून ही योजना तयार करण्यात आली आहे.

बीकेसी हे सार्वजनिक परिवहन सुविधांच्या माध्यमातून उत्तम प्रकारे जोडले गेले असले, तरी या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणावर वाहतूक कोंडी होते.

विशेषतः वांद्रि-कुर्ला लिंक रोडवर कलागंवार जंक्शनपासून भारत डायमंड बोर्सापर्यंत वाहतूक कोंडी होते. शीव

सायकल ट्रॅक काढून रस्त्याचे रुंदीकरण २+२ लेन करून ३+३ लेन करण्यात येईल झ्र म्हणजेच रस्ता रुंदीकरणात सुमारे ५०% वाढ होणार आहे. परिणामी, गर्दीच्या वेळेतील प्रवासाचा कालावधी २५ मिनिटांवरून १५ मिनिटांपर्यंत कमी होईल या १० मिनिटांमुळे प्रवासी वेळेत ४० टक्के बचत होणार आहे.

सायकल ट्रॅकवरील खर्च पाण्यात
बीकेसीमध्ये कोट्यवधी रुपये खर्च करून सायकल ट्रॅक तयार करण्यात आला होता. परंतु याचा उपयोग न झाल्याने अखेर यासाठी खर्च करण्यात आलेला खर्च पाण्यात गेला आहे. ट्रॅकमुळे रस्ते अरुंद झाल्याने अखेर सायकल ट्रॅक मार्गिकित रूपांतरित करण्यात येणार आहे. त्यामुळे रस्त्यांची रुंदी वाढेल. परिणामी, प्रत्येक मार्गिकिची वाहतूक क्षमता ६००झ्र१०० वाहनांनी वाढेल अशी अपेक्षा आहे. रस्त्यावरील दिवे, साइनबोर्ड, झाडे, बस थांबे आणि सुशोभीकरणासाठी कोडी दूर करण्याचा दिशेने एक धोरणालत्मक पाऊल आहे.

सायकल ट्रॅक हटवणार
या उपक्रमाचा भाग म्हणून

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय – गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहील, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षेत्र्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहील.) भ्रमणध्वनी – ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE** - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi IndustrialEstate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik, Mo.7400001474, Email Id : marathiekikaran2021@gmail.com